

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **Y. R. G.**, zastoupeného Mgr. Lukášem Koudele, advokátem, sídlem Milešovská 1312/6, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 3. 2021, č. j. OAM-594/ZA-ZA04-P06-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2023, č. j. 1 Az 25/2021-44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 3. 2021 žalovaný neudělil žalobci, státnímu příslušníku Kubánské republiky, mezinárodní ochranu podle § 12 - § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného Městský soud v Praze zamítl.

[3] Městský soud v obecnosti souhlasil s tím, že Kuba je autoritářský stát, který mnohé své občany pronásleduje z politických důvodů. Nicméně rozhodování o mezinárodní ochraně je založeno na individuálním posouzení konkrétních případů, samotná autoritářská povaha země původu k udělení mezinárodní ochrany nestačí, a to v žádné z jejích forem.

[4] Soud neshledal, že by žalobcův konkrétní azylový příběh svědčil o důvodných obavách z pronásledování či o skutečném nebezpečí vážné újmy, které by mu mohly ve vlasti hrozit. Žalobce měl roku 2014 protestovat proti zničení svého domu, demolice se měla konat s ohledem na budování veřejné stavby. Za zbourání domu mu byly přislíbeny

kompenzace, avšak na své žádosti dostával odpovědi, že na kompenzaci musí počkat. V souvislosti s jednáním státních orgánů odevzdal i svou stranickou průkazku, do strany vstoupil kvůli práci. Za pravidelné dotazy ohledně kompenzací byl roku 2014 opakovaně pokutován (uvádí 10 pokut) s tím, že má vyčkat, jak dopadne řízení, a dále se nedotazovat. Pokuty zaplatil a situaci už dál nijak neřešil. Kvůli nesouhlasu se zbouráním svého domu měl žalobce v roce 2014 i konflikt s policistou. Nechtěl připustit zbourání domu, postavil se před buldozer, policista jej odstrčil a udeřil do hlavy. Napadení žalobce nahlásil na policii, měli jej předvolat k výsledku, to se nestalo, situaci už dále neřešil, jiné potíže ve vlasti neměl a nikdy proti němu nebylo vedeno trestní řízení. Roku 2018 ze země poprvé vycestoval, následně policie na měsíc zadržela jeho pas, aby zjistila, zda bylo vycestování legální, poté mu pas vrátili, následně znovu vycestoval v březnu 2019 a po návratu do vlasti opět v lednu 2020. Ve vlasti má žalobce celou rodinu, otec podniká, ostatní mají zaměstnání.

[5] Na základě uvedených informací soud učinil závěr, že žalobce není osobou, které by se mohla týkat neblahá lidskoprávní situace v zemi původu do té míry, aby u něj existovaly důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Od události roku 2014 čtyři roky žádné potíže neměl, následně mu bylo umožněno třikrát z vlasti vycestovat, nikdy nebyl trestně stíhán, rodina potíže nemá, žalobce neprojevuje politické ambice, do strany vstoupil kvůli práci, po odevzdání stranické průkazky kvůli tomu žádné potíže neměl. Měsíční zadržení cestovního pasu kvůli ověřování zákonnosti vycestování následované dalšími dvěma legálními výjezdy ze země nelze vnímat jako negativní projev státní moci vůči žalobci. Žalobcův azylový příběh byl potenciálním obětí státních represí (dle shromážděných zpráv o zemi původu) velice vzdálen, nebylo proto namístě udělit mu mezinárodní ochranu. Žalovaný řádně zjistil skutkový stav, shromáždil dostatečné podklady pro rozhodnutí, v napadeném rozhodnutí žalobcovy poměry náležitě vyhodnotil a důkladně odůvodnil, proč nebylo žalobcově azylové žádosti vyhověno.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[7] Stěžovatel namítá, že politické projevy nelze zužovat pouze na typické případy tzv. politického aktivismu. Každý, kdo v komunistickém režimu, jehož cílem je prosazování „kolektivistických“ zájmů, vystoupí na ochranu soukromého vlastnictví (jako tomu bylo u stěžovatele v případě snahy zabránit zničení svého domu), činí protirežimní a protistátní projev. Stěžovatel jej navíc umocnil ukončením členství v komunistické straně. Časově blízkým následkem těchto politických projevů bylo odepření poskytnutí náhrady za vyvlastnění a opakované ukládání pokut stěžovateli. Žalovaný přitom nezkoumal souvislost mezi jednáním (protesty, konflikt s policistou, vystoupení z komunistické strany) a následkem (odepření náhrady za vyvlastnění, udílení pokut). Stejnou vadou trpí také rozsudek městského soudu, ačkoliv se jednalo o hlavní žalobní námitku. Stěžovatel proto považuje rozsudek za nepřezkoumatelný.

[8] Příčinnou souvislost přitom nijak nevylučuje, že stěžovatel od uvedených událostí několikrát z Kuby vycestoval. Není neobvyklé, že nepohodlným osobám autoritářské státy ve vycestování nebrání; v takovém případě se jich totiž (alespoň na čas) zbaví.

pokračování

[9] Stěžovatel také považuje za irelevantní, že po roce 2014 již neměl žádné potíže. Stěžovatel byl donucen rezignovat na vymáhání svých práv, neboť by ho režim ničil dalšími sankcemi. Závěr, že po roce 2014 neměl stěžovatel žádné potíže, se nijak nedotýká toho, zda právě situace z roku 2014 může nebo nemůže být důvodem pro udělení azylu, resp. zda se jedná o situaci naplňující ustanovení § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu.

[10] Dle stěžovatele není správný náhled žalovaného, aprobovaný městským soudem, podle kterého pokud je člověk za uplatňování svých politických práv nátlakem státu umlčen, nemá právo na azyl. Vyžadoval-li žalovaný a posléze i městský soud soustavný sisyfovský boj stěžovatele proti systému, vyvolávající neustálé represe vůči němu, vykročily tím tyto orgány mimo mantinely zákona, resp. vytvořily podmínku pro udělení azylu, kterou zákon nestanoví.

[11] Zjištění žalovaného, že stěžovatel neuplatňoval svá politická práva, je tedy ve zjevném rozporu s výpovědí stěžovatele.

[12] Výše nastíněné námitky mají dle stěžovatele judikaturní přesah, a proto považuje svou stížnost za přijatelnou.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na svoje rozhodnutí a obsah správního spisu. Rozsudek městského soudu považuje za dostatečně odůvodněný a s vypořádáním žalobních námitek se ztotožňuje. Tvrzené zranění stěžovatele policistou i ukládání pokut stěžovateli souviselo s jeho protestem proti demolici jeho domu, k níž mělo dojít kvůli budování veřejné stavby, a s jeho nespokojeností s odkládanou kompenzací. S námitkou založenou na nedostatečném zjištění příčiny a následku tedy nelze souhlasit, důvod jednání a jeho následek byl správním orgánem, potažmo soudem, řádně zjištěn a posouzen.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc rozhodovanou v řízení před městským soudem samosoudcem, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[15] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[16] Nejvyšší správní soud neshledal, že by se stěžovatelem nastíněné kasační námitky týkaly judikaturou neřešených oblastí, případně řešených rozporně, resp. odůvodňovaly její změnu, ani že by rozsudek městského soudu trpěl jakoukoliv vadou, natož takovou, která by mohla mít dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

[17] Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.

[18] Dle § odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*

[19] Ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. května 2009, č. j. 5 Azs 36/2008-119, musí žadatel o azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu *kumulativně* splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu).

[20] Ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu (ve vazbě na čl. 43 Listiny základních práv a svobod, resp. z důvodu existence tohoto ustanovení na ústavní úrovni) speciálně cílí na jediný důvod pronásledování, jenž se do určité míry překrývá (ovšem neshoduje) s jedním z důvodů pronásledování podle písmene b) téhož ustanovení (zastávání určitých politických názorů). Rozdílem je pak vazba na zkušenost již uskutečněného (prožitého) pronásledování, o niž se objektivně opírá též odůvodněný strach z dalšího pronásledování v případě návratu ve smyslu podmínky (2) (viz rozsudek ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014-44).

[21] Z uvedeného vyplývá, že zkušenost s pronásledováním je podmínkou pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Naproti tomu § 12 písm. b) zákona o azylu tuto podmínku nestanoví a pracuje pouze s odůvodněným strachem z pronásledování v případě návratu do země původu. Institut politického azylu je koncipován jako ochrana před budoucím pronásledováním, proto důraz na již prožité pronásledování v případě azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu neznamená, že není třeba posuzovat, zda žadateli o mezinárodní ochranu pronásledování nadále (do budoucna) hrozí (rozsudek ze dne 10. 2. 2021, č. j. 6 Azs 261/2019-40).

[22] Při posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování pracuje Nejvyšší správní soud konstantně s testem tzv. přiměřené pravděpodobnosti (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020-63, č. 4399/2022 Sb. NSS). *„Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu ... je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek*

pokračování

nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard „nade vší pochybnost“ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek brozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82).

[23] Městský soud posoudil azylový příběh v intencích výše shrnuté judikatury a Nejvyšší správní soud neshledal, že by v tomto posouzení jakkoliv pochybil. Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani se stěžovatelem tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku městského soudu. Ze samotné výpovědi stěžovatele jasně vyplynuly důvody konfrontace s policistou i následného ukládání pokut, přičemž městský soud tyto okolnosti posoudil v kontextu všech stěžovatelem tvrzených skutečností.

[24] Ke stěžovatelovým námitkám lze také odkázat na ustálenou judikaturu, prezentovanou již městským soudem, že ačkoliv Kuba je považována za nedemokratický stát, tato skutečnost sama o sobě neopodstatňuje automatické získání mezinárodní ochrany (viz rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004-79, usnesení ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 359/2019-50, bod 10, či ze dne 28. 6. 2023, č. j. 10 Azs 68/2023-43).

IV. Závěr a náklady řízení

[25] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[26] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu

